

KS/KF

STYRDOKUMENT

Riktlinjer för intern styrning och kontroll i Eskilstuna kommunkoncern

Beslutad när	21 sept 2017 § 209
Beslutad av	Kommunfullmäktige
Diarienummer	KSKF/2017:287
Ersätter	Riktlinjer för internkontroll och internkontrollplan, KSKF/2014:65
Gäller för	Samtliga nämnder och bolag
Gäller fr o m	Hösten 2017
Gäller t o m	Tillsvidare
Dokumentansvarig	Ekonomidirektör, operativt av kommunstrateg kvalitet
Uppföljning	2021

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer. Den ska vara tidsbegränsad och beslutas av kommunfullmäktige.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinjer för intern styrning och kontroll

Ämnesområde och syfte

Enligt Kommunallagen 6 kap 7§ samt Aktiebolagslagen 8 kap ska nämnder och bolag se till att den interna kontrollen är tillräcklig.

Den interna styrningen och kontrollen är en del av kommunens styrsystem och ett redskap för kommunens ledning att främja en effektiv ledning av organisationen, hantering av risker, utveckling av verksamheten och utvärdering av verksamhetens resultat. Ytterst för att *säkerställa att verksamhetens syfte och mål* nås.

Genom en god intern styrning och kontroll skapas förtroende för Eskilstuna kommunkoncern och den service som kommunkoncernen erbjuder.

Vad betyder intern styrning och kontroll?

I korthet handlar det om planering, ordning och reda, för att skapa förutsättningar att nå målen för verksamhet och ekonomi. Ett led i den dagliga ledningen och det dagliga arbetet.

Den interna styrningen och kontrollen omfattar alla system, processer och arbetsrutiner. Verksamhetsansvariga *ska* på en rimlig nivå säkerställa:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av lagar, styrdokument och beslut.
- Säkra tillgångar och förhindra förluster.
- Upptäcka och eliminera allvarliga fel.

Att på *rimlig nivå* säkerställa innebär att alla risker med verksamheten inte kan undvikas, men att verksamheten ska vara medveten om riskerna och där det behövs sätta in kontrollåtgärder för att reducera eller eliminera riskerna. Det är alltid en avvägning mellan kostnad och nytta.

Systematiskt och enhetligt arbetssätt

Systematik och arbetssätt *ska* utgå från COSO modellen, ett etablerat ramverk som omfattar fem komponenter:

1. *Kontrollmiljö*. Sammanhanget, den omgivning som den interna styrningen och kontrollen verkar i och påverkas av. Kontrollmiljön utgörs bland annat av lagar och andra regelverk, organisation, ansvar och befogenheter. Informella faktorer som värdegrund, intern kultur och ledarskap.
2. *Riskbedömning och analys*. Det konkreta arbetet med intern styrning och kontroll behöver bygga på en riskbedömning. Vilka risker eller hot kan finnas? Hur sannolikt är det att dessa förekommer och hur allvarliga bedömer vi deras konsekvenser på förtroende, verksamhet och ekonomi?

3. *Kontrollmoment och kontrollåtgärder.* Intern styrning och kontroll består i praktisk gärning av många olika rutiner, åtgärder och kontrollmoment. Det är både sådana som är inbyggda i det löpande arbetet och särskilda uppföljande kontrollmoment vid bestämda tidpunkter. Kontrollmomenten och åtgärderna syftar till att förebygga, upptäcka och korrigerar fel och brister.
4. *Information.* Tydlig och löpande information och kommunikation mellan medarbetare och ledning. Informationen fungerar som smörjmedel och skapar också motivation, alla behöver veta vad som gäller. Medarbetare behöver information om uppdrag, ansvar, förutsättningar, rutiner m m. Ledningen behöver information för att kunna styra. Förtroendevalda behöver information för att kunna besluta, följa upp, omprioritera.
5. *Tillsyn.* Det är viktigt att hålla efter hur den interna styrningen och kontrollen fungerar så att inte rutiner glöms bort, förringas eller blir förslappade. En kontinuerlig uppföljning och utvärdering säkrar att systemet hålls igång och förbättras.

Arbetsprocess

Kärnan i intern styrning och kontroll är *riskhantering*. En *risk* är en oönskad händelse som, om den inträffar, kan hindra att mål nås och att strategier inte genomförs.

Riskhantering är ett systematiskt arbetsätt där verksamhetsansvariga med stöd av internkontrollsamordnaren eller liknande roll

- *identifierar och beskriver* de risker som är förknippade med verksamheten
- *bedömer* hur betydande riskerna är och hur sannolikt det är att de inträffar
- *analyserar* och beslutar om hur riskerna ska hanteras (*kontrollåtgärder*)
- beslutar om hur efterlevnad av regelverk ska *följas upp* och kontrolleras (*kontrollmoment*)
- *dokumenterar*, fastställer arbetsrutiner för riskhantering, -kontroll och -rapportering.

Samtidigt skapar det en riskmedvetenhet och på det sättet en djupare förståelse för den aktuella verksamheten och dess omvärld.

Ansvar och organisation

Fullmäktige ger uppdrag och ansvar till styrelse och nämnder. Fullmäktige förväntar sig en återkoppling för att kunna följa upp och eventuellt omprioritera, ta nya initiativ och slutligen också utkräva ansvar.

Det innebär att fullmäktige:

- *Beslutar om riktlinjerna* för kommunkoncernens interna styrning och kontroll och förutsätter att det i alla funktioner och på alla nivåer i organisationen finns en tillräcklig intern styrning och kontroll.
- *Beslutar om koncerngemensamma kontrollmoment* och årligen *följer upp* att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Kommunstyrelsen har ett särskilt uppdrag att leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över de andra nämnderna och bolagen. Kommunstyrelsen ansvarar liksom övriga nämnder för att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig i den egna verksamheten.

Det innebär att kommunstyrelsen:

- *Beslutar om koncernövergripande anvisningar* som reglerar arbetet med den interna styrningen och kontrollen.
- *Säkerställer* att det finns övergripande *organisation och systematiska arbetsätt* för intern styrning och kontroll.
- Inför varje ny mandatperiod genomför en *utbildning* i riskanalys för nämnder och styrelser.
- Årligen *sammanställer* och *bedömer* nämndernas och styrelsernas (modebolagets) *slutrapporter* och i de fall det behövs ger råd och reviderar anvisningar.
- Årligen *bedömer* kommunkoncernens *samlade system för intern styrning och kontroll*, och i de fall det behövs förbättringar, beslutar om sådana eller föreslår kommunfullmäktige att besluta om förbättringar i *granskningsrapporten*.
- Föreslår kommunfullmäktige *koncernövergripande kontrollmoment* för samtliga nämnders och styrelser internkontrollplaner.
- Årligen, i likhet med övriga nämnder/styrelser, upprättar en *internkontrollplan* samt en *slutrapport* över kontrollens resultat inklusive eventuell en åtgärdsplan avseende den egna verksamheten.

Processägarna ansvarar för att identifiera och beskriva risker inom sin process, vilket ger underlag för respektive förvaltning och bolag att utgå ifrån i sin riskanalys samt ett underlag för kommunledningskontoret att ta fram koncernövergripande kontrollmoment.

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att säkerställa intern styrning och kontroll inom sitt verksamhetsområde i enlighet med riktlinjer och anvisningar.

Det innebär att nämnder och bolagsstyrelser:

- I samband med beredningen av verksamhets- och affärsplan och budget analyserar, identifierar och värderar risker för verksamhet och

måluppfyllelse och utarbetar nödvändiga *åtgärder och planer* för hantering av riskerna.

- Årligen upprätta en *internkontrollplan* samt en *slutrapport* över kontrollens resultat, inklusive eventuell åtgärdsplan. I slutrapporteringen ingår även att göra en självskattning av hur den interna styrningen och kontrollen fungerar.

Förvaltningschefernas och direktörernas ansvar är att verkställa den interna styrningen och kontrollen inom sitt ansvarsområde. Det innefattar;

- det *operativa* internkontrollarbetet,
- utse en medarbetare (internkontrollsamordnare eller liknande roll) med koppling till ledningsgruppen som operativt *samordnar* arbetet med den interna styrningen och kontrollen,
- delårsvis *rapportera* till nämnd/styrelse utfallet av genomförda åtgärder och kontroller och vid behov föreslå åtgärder.

Förhållande till redan fattade politiska beslut

Relaterande dokument till riktlinjen:

- Eskilstuna kommunkoncerns styrsystem
- Kvalitetspolicy för Eskilstuna kommunkoncern
- Riktlinje för god ekonomisk hushållning
- Riktlinjer mot korruption, mutor och jäv